

30% af det regionale afsnit) må betegnes som et vigtigt bidrag i retning af at bibringe kolleger og andre interesserede verden over et forøget kendskab til og forståelse af Skandinaviens geografi.

Viggo Hansen.

André Guilcher: Coastal & Submarine Morphology. London 1958. 14 × 20 cm. 274 sider, 40 tekstfigurer og 8 tavler.

Sorbonne-geografen Guilcher's »Morphologie littorale et sous-marine«, der udkom i 1954, blev dengang udførligt omtalt (G.T. bd. 53). Nu foreligger dette standardværk, nyrevideret og ajourført, i engelsk oversættelse, hvilket vil sikre denne fortrinlige håndbog i kyst- og havbundsmorfologi en endnu større læserkreds.

På en række forskningsfelter er i de sidste årtier vor erkendelse udvidet radikalt. Det gælder således fastlandsskræntens formverden, havstigninger siden istiden, oceanbundens relief og sedimentdække samt det komplekse af jordskorpebevægelser, vulkanisme og jordskælv, der er knyttet til foldezonerne. Denne ny viden registreres her sammen med de mange ny synspunkter, der nu gør sig gældende bl. a. vedrørende kysttypesystematikken. Hertil kommer, at de statslige territorialkrav, der for tiden gøres gældende over stadig større dele af fastlandssoklen, bringer alle shelf-problemer i søgelyset i en grad som aldrig før.

Guilcher's bog tilfredsstiller alle krav om orientering på disse felter, og dens udførlige kommenterende bibliografier viser direkte vej til originalafhandlingerne.

Axel Schou.

L'Europe du Nord et du Nord-Ouest. Tome premier. A. Guilcher et J. Beaujeu-Garnier: Généralités Physiques et Humaines. Presses Universitaires de France. Paris 1958. 19 × 24 cm. 258 sider. 39 fig., 2 tavler.

I serien ORBIS udkommer under redaktion af Georges Chabot en trebinds regional behandling af Nord- og Nordvesteuropa. Første bind omhandler den almindelige geografi, idet professor Guilcher, Sorbonne, tager sig af naturgeografien, medens det befolkningsgeografiske stof behandles af professor i Lille, Jacqueline Beaujeu-Garnier. I indledningen citerer Chabot den skotske geograf Mc. Kinder, der for et halvt århundrede siden fremmanede det syn, der ville møde den, som ved vintertid befandt sig så højt oppe i atmosfæren over Nordpolen, at hele den is- og snedækkede polkalot kunne

overskues. Man ville da mellem Grønland og Europa observere en mørk, ikke snepræget, sektor skydende sig som en tempereret bugt ind i al hvidheden, så langt mod nord som til 73°. Det er denne region, der er bogens emne — et område, der får særpræg ved de relativt varme luftmasser og havstrømme, der her, på samme bredder som Labradors arktiske snemarkler og det isfyldte Okhotske Hav, betinger en lokal udvidelse mod nord af den tempererede zone og dermed af økumenen.

Når afsnittene om havene og klimaforholdene er absolut dominerende i den fysisk-geografiske afdeling, er denne disposition således særdeles logisk. En enorm kundskabsmængde foreligger her bearbejdet og tilrettelagt på forbilledlig måde, og de mange figurer, der bringer speciallitteraturens kort og diagrammer i forenklet form kompileret efter emner, giver let tilgængelig oversigt på pædagogisk veldisponeret måde. Som eksempel kan nævnes fig. 18, der illustrerer den recente klimaforbedring ved en sammenstilling af norske gletsjerfronters bevægelser, tilfrysningsperioderne i Waal-floden, islandske og svenske middeltemperatursvingninger samt kort over forskellen på havvandets juli-september-temperatur for perioderne 1922—39 og 1906—13. Overalt mærkes forfatterens sikre indleven i emnet, i de velformede klimatypebeskrivelser såvel som i karakteriseringen af de regionale kausalsammenhænge. Det understreges f. eks., at isvintre i Skandinavien under højtrykssituationer falder sammen med ekstremt milde vintre i Island som følge af den østlige blokering af de vandrende lavtryks baner, der bevirker, at Sagaøen relativt hyppigt kommer til at ligge i disses varmesektor.

Med lignende sikkerhed behandles det store befolknings-geografiske stof. Særlig vægt er lagt på befolkningsforskydningerne, f. eks. udvandringen til USA. Et afsluttende kapitel, *Les cadres politiques*, giver en elegant formet oversigt over de historisk- og politisk-geografiske emner. Med særlig interesse læser man som dansk i kapitlet *L'Épopée viking* en fransk geografisk vurdering af vikingetidens ekspansion, baseret på indgående studier og intens indleven i dette svært tilgængelige stof. Under udredningen af de virkende årsager er det morsomt i en materialistisk tidsalder som vor efter konstateringen af den selvfølgelige økonomisk-politiske baggrund at få nævnt også de immaterielle faktorer som eventyrlyst, søfartsliden-skab og den drivfjeder, som suveræn beherskelse af maritim teknik i sig selv udgør.

Fyldige litteraturlister forøger yderligere denne nyttige bogs værdi.

Axel Schou.